

METODOLOGIJA

utvrđivanja i promjene promjenjivih kamatnih stopa na dane kredite i primljene depozite građana

1. UVOD

Metodologijom utvrđivanja i promjene promjenjivih kamatnih stopa na dane kredite i primljene depozite građana (u daljnjem tekstu: Metodologija) utvrđuju se pravila i praksa koju Croatia banka d.d. (u daljnjem tekstu: Banka) primjenjuje kod utvrđivanja kamatnih stopa i promjene kamatnih stopa u poslovanju s građanima - potrošačima.

Potrošači su za potrebe ove Metodologije fizičke osobe, Klijenti Banke, koji u korištenju bankovnih i finansijskih usluga (proizvoda) djeluju izvan poslovne (gospodarske) djelatnosti ili slobodnog zanimanja (u tekstu i kao: građani, Klijenti).

Ova Metodologija se primjenjuje na kamatne stope koje Banka ugovara s Klijentima u svom poslovanju na kredite i slične proizvode (aktivne kamatne stope) i depozite i slične proizvode (pasivne kamatne stope). Pojam depozita se u ovoj Metodologiji koristi kao naziv za sve vrste novčanih pologa, uključujući i štedne uloge, oročene i neoročene, namjenske i nenamjenske, koje Klijent drži u Banci.

Metodologijom se uređuje sljedeće:

- Način utvrđivanja kamatnih stopa,
- Elemente koji utječu na promjenu kamatnih stopa,
- Kriteriji za promjenu kamatnih stopa,
- Obavješćavanje potrošača o promjeni kamatnih stopa.

2. NAČIN UTVRĐIVANJA KAMATNE STOPE

Visina kamatne stope utvrđuje se prema:

- vrsti bankovne ili finansijske usluge (proizvoda),
- iznosu, valuti, ročnosti,
- poslovnom odnosu s Klijentom,
- tržištu,
- troškovima,
- i drugim čimbenicima (propisima, kretanju kamatnih stopa kod drugih kreditnih institucija i slično).

Banka s Klijentima u svom poslovanju primjenjuje i ugovara fiksne i promjenjive kamatne stope.

Fiksna kamatna stopa je kamatna stopa koja se ne mijenja za vrijeme trajanja poslovnog odnosa Banke s Klijentom.

Promjenjiva kamatna stopa je kamatna stopa koja je podložna promjenama tijekom trajanja poslovnog odnosa Banke s Klijentom.

Ukoliko u odluci Banke o određenom proizvodu i/ili zaključenom ugovoru o proizvodu s Klijentom nije naznačeno da je kamatna stopa promjenjiva, smatra se da je kamatna stopa fiksna.

3. PROMJENJIVE KAMATNE STOPE NA ODOBRENE KREDITE

Promjenjive kamatne stope na kredite sastavljene su od varijabilnog i fiksnog dijela.

Varijabilni (promjenjivi) dio kamatne stope na kredite je ugovoreni parametar, ili više njih, čija je promjena neovisna o volji ugovornih strana, koji je jasan i poznat Klijentima. Fiksni (nepromjenjivi) dio kamatne stope je određeni ugovoreni broj postotnih poena, koji se ne mijenja tijekom korištenja, odnosno otplate kredita.

Primjer:

Ako se kamatna stopa na kredite ugovorno izražava kao šestomjesečni EURIBOR + 3,50 p.p., šestomjesečni EURIBOR je varijabilni (promjenjivi) dio kamatne stope, dok je 3,50 p.p. fiksni (nepromjenjivi) dio kamatne stope. Ta se dva dijela kamatne stope zbrajaju i čine kamatnu stopu. Pod pretpostavkom da je visina šestomjesečnog EURIBOR-a 2,40 p.p. kamatna stopa će u navedenom primjeru iznositi 5,90 p.p.

Promjena bilo kojeg drugog uvjeta izuzev visine EURIBOR-a neće imati utjecaj na promjenu kamatne stope.

Kamatna stopa na proizvode Banke ne može biti viša od najviše zakonom dopuštene stope ugovornih kamata.

Banka može promijeniti utvrđenu kamatnu stopu neovisno od kriterija promjene kamatnih stopa utvrđenih u ovoj Metodologiji, ako se takvom promjenom kamatne stope ide u korist Klijenta. Takvim iznimnim postupkom Banke u korist Klijenata u bilo kojem razdoblju Klijenti ne stječu nikakvo pravo u odnosu na bilo koje buduće razdoblje.

3.1. Referentne kamatne stope

Kao Referentnu kamatnu stopu za utvrđivanje varijabilnog dijela promjenjive kamatne stope Banka može koristiti sljedeće kamatne stope:

1. EURIBOR (Euro Interbank Offered Rate),
2. SARON (Swiss Average Rate Overnight)
3. NRS (Nacionalna referentna stopa)*

EURIBOR (*Euro Interbank Offered Rate*) ponudbena je međubankarska kamatna stopa po kojoj, na međunarodnom tržištu, prvoklasne banke jedna drugoj nude neosigurana novčana sredstva iskazana u jedinstvenoj europskoj valuti, euru. Izračunava se za više dospijeća u rasponu od jednog tjedna do godine dana. Objavljuje se dnevno, a podaci su javno dostupni na informacijskim sustavima Reuters i Bloomberg.

SARON (Swiss Average Rate Overnight) je prosječna prekonocna kamatna stopa koja se odnosi na švicarski franak CHF. Temelji se na transakcijama i kotacijama objavljenim na švicarskom repo tržištu. SARON administrira SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX).

NRS (*Nacionalna Referentna Stopa*) predstavlja prosječan trošak financiranja hrvatskog bankarskog sustava izračunat na osnovi svih izvora sredstava i troškova u valuti euro, uključujući i izvore sredstava i troškove u valuti kuna te kuna s valutnom klauzulom u euru za razdoblja prije dana uvođenja eura, za sve obuhvate i ročnosti.

NRS je stopa prosječnih troškova izvora sredstava hrvatskoga bankovnog sektora (banaka, štednih banaka i podružnica stranih banaka), s obzirom na određeno proteklo razdoblje (3, 6 ili 12 mjeseci), vrstu izvora (depoziti fizičkih osoba, depoziti pravnih osoba iz nefinancijskog sektora, svi ostali izvori sredstava banaka), relevantnu valutu (HRK, EUR, USD, CHF) i obuhvat sredstava (1 – za sredstva fizičkih osoba, 2 – za sredstva fizičkih osoba i pravnih osoba iz nefinancijskog sektora i 3 – za sva sredstva primljena od svih fizičkih i pravnih osoba). Zbog male zastupljenosti u financijskim instrumentima i zbog nereprezentativnosti podataka na osnovi kojih se izračunava, HNB je prestao izračunavati NRS za valutu švicarski franak. Posljednje tromjesečje izračuna za koje je objavljen NRS za tu valutu jest drugo tromjesečje 2022. godine.

Naziv svakog NRS-a sadržava u sebi jasnu naznaku obuhvata sredstava (**1, 2 ili 3**), naznaku duljine razdoblja na koje se odnose izvorni podaci na osnovi kojih se NRS izračunava (**3M, 6M ili 12M**) te oznaku valute sredstava (**HRK, EUR, USD, CHF**), ukupno 24 indeksa (jer se NRS1 i NRS2 ne računaju za valute CHF i USD), odnosno 21 indeks nakon prestanka izračunavanja NRS-a za valutu CHF. Pritom, sredstva u kunama s valutnom klauzulom uključuju se u valutu uz koju su indeksirana (a ne u kunska sredstva). Primjerice, šestomjesečni NRS, izračunat na osnovi podataka o depozitima fizičkih osoba u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR (NRS1), označava se kao "**6M NRS1 EUR**".

Zaključno s izvještajnim datumom 31. prosinca 2019. NRS je izračunavala i objavljivala Hrvatska udruga banaka na osnovi statističkih podataka koje je objavljivao HNB u datoteci Tablica SP5 Troškovi financiranja banaka. Od izvještajnog datuma 31. ožujka 2020. podatke o NRS-u izračunava i objavljuje HNB na svojoj internetskoj stranici u datoteci Nacionalna referentna stopa (NRS), na poveznici <https://www.hnb.hr/nrs>

Banka je koristila šestomjesečni NRS 1 za kune/ EUR za određivanje visine varijabilnog dijela kamatne stope za kredite osigurane založnim pravom na stambenoj nekretnini, a šestomjesečni NRS 2 za kune/ EUR za određivanje visine varijabilnog dijela kamatne stope za kredite koji kao instrument osiguranja nemaju založno pravo na stambenoj nekretnini.

Od dana uvođenja eura Hrvatska narodna banka redovito tromjesečno objavljuje NRS za euro izračunat na osnovi svih izvora sredstava i troškova u valuti euro, uključujući i izvore sredstava i troškove u valuti kuna te kuna s valutnom klauzulom u euru za razdoblja prije dana uvođenja eura, za sve obuhvate i ročnosti.

Navedeni se NRS koristi za uskladu kamatne stope za sve kredite odobrene uz NRS prije dana uvođenja eura. Banka će za sve kredite odobrene uz NRS usklađivati kamatnu stopu primjenom relevantnog NRS objavljenog od strane HNB, ovisno o vrste ugovorene referente kamatne stope.

Banka prilikom odobravanja kredita primjenjuje slijedeće referentne kamatne stope:

Šestomjesečni EURIBOR koristi se kao referentna kamatna stopa za određivanje varijabilnog dijela kamatne stope za kredite odobrene u EUR.

Tromjesečna konformna stopa SARON koristi se kao referentna kamatna stopa za određivanje visine varijabilnog dijela kamatne stope za kredite s valutnom klauzulom izraženom u eurskoj protuvrijednosti iznosa u CHF.

Banka Klijente upozorava o rizicima promjenjivosti kamatnih stopa. Pri tome treba istaknuti da se međunarodne referente kamatne stope (EURIBOR,) formiraju na međunarodnom tržištu kapitala te su kao takve podložne svim pozitivnim i negativnim promjenama na svjetskom financijskom tržištu.

3.2. Razdoblja i način promjene kamatnih stopa

Promjena kamatne stope predstavlja ponovo određivanje visine kamatne stope u odnosu na prethodno utvrđenu kamatnu stopu za vrijeme trajanja poslovnog odnosa između Banke i Klijenta po pojedinom proizvodu.

Promjenjive kamatne stope utvrđuju se, odnosno usklađuju s promjenom korištenih parametara na šestomjesečnom (polugodišnjem) nivou.

Ugovorena referentna kamatna stopa ili drugi ugovoreni promjenjivi element koji je kao varijabilni dio kamatne stope relevantan u smislu ove Metodologije na dan ponovnog određivanja kamatne stope bit će ona referentna kamatna stopa ili parametar koji bude važeći 31. svibnja, odnosno 30. studenoga svake godine. Temeljem utvrđenih parametara obračunava se kamatna stopa za naredno razdoblje otplate kredita, s primjenom 1. srpnja i 1. siječnja.

Primjer:

6 M EURIBOR koji će se primjenjivati s danom ponovnog određivanja visine kamatnih stopa 1. srpnja bit će onaj važeći na dan 31. svibnja.

U slučajevima u kojima je ugovorena referentna stopa, druge ročnosti, osim šestomjesečne, ponovno određivanje visine kamatnih stopa će se obavljati tome odgovarajućom dinamikom, uz primjenu općih pravila ponovnog određivanja visine kamatnih stopa iz ove Metodologije. Primjerice, ako je referentni pokazatelj tromjesečna konformna stopa SARON, dan ponovnog određivanja visine kamatnih stopa bit će 1. siječnja, 1. travnja, 1. srpnja i 1. listopada svake godine. Tromjesečna konformna stopa SARON koja bude važeća na dan 31. kolovoza primijenit će se u usklađivanju kamatne stope na dan ponovnog određivanja visine kamatnih stopa 1. listopada.

U slučaju porasta vrijednosti varijabilnog dijela kamatne stope, kamatna stopa će porasti u punoj mjeri porasta te vrijednosti, ali samo do najviše zakonom dopuštene ugovorne kamatne stope. U slučaju pada vrijednosti varijabilnog dijela kamatne stope, kamatna stopa će se sniziti u punoj mjeri pada te vrijednosti. Banka će u ugovorima o kreditu s promjenjivom kamatnom stopom ugovoriti promjenjive elemente odnosno parametre na temelju kojih će se izračunati promjenjiva kamatna stopa.

3.3. Ostali kriteriji promjene kamatnih stopa na kredite

Ukoliko će tijekom trajanja ugovornog kreditnog odnosa prestati postojati ugovorni promjenjivi element odnosno parametar, odnosno isti će biti zamijenjen drugim parametrom, neovisno o volji ugovornih strana, koji odredi tijelo ili osoba koji je prvotni parametar određivala.

Za slučaj da prestankom postojanja odnosnog parametra on ne bude na navedeni način zamjenjiv drugim parametrom, na ugovorni odnos će se nadalje primjenjivati drugi parametar koji se može primjenjivati u skladu s ovim Općim uvjetima, koji je primjenjiv s obzirom na ugovorenu valutu kreditne obveze. Zamjena parametra će se obaviti u najkraćem razumnom roku nakon prestanka postojanja ugovorenog parametra. U svakom slučaju zamjene ugovorenog parametra drugime, kamatna stopa koja će biti zatečena kao postojeća u trenutku prestanka ugovorenog parametra, ne može biti izmijenjena zbog samog prestanka postojanja parametra, nego će se zamjenom parametra zadržati tada zatečena kamatna stopa, tako da će se u mjeri u kojoj novi parametar u vrijeme zamjene parametara bude visinom različit od onoga koji je prestao postojati (viši ili niži), iznimno za takav slučaj odgovarajuće korigirati fiksni dio kamatne stope.

3.4. Maksimalna kamatna stopa na kredite

Maksimalna dopuštena kamatna stopa na stambene i potrošačke kredite regulirana je Zakonom o potrošačkom i Zakonom o stambenom potrošačkom kreditiranju.

Maksimalna dopuštena kamatna stopa na stambene kredite u eurima/ drugim valutama s ugovorenim promjenjivom kamatnom stopom ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope na stanja takvih kredita odobrenih u Republici Hrvatskoj, određene za svaku od valuta uvećane za 1/3.

Maksimalna dopuštena kamatna stopa na potrošačke kredite u eurima/ drugim valutama s ugovorenim promjenjivom kamatnom stopom (osim stambenih) ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope na stanja takvih kredita odobrenih u Republici Hrvatskoj, određene za svaku od valuta, uvećane za 1/2.

Prosječne ponderirane kamatne stope na stanja kredita prema utvrđenoj metodologiji i podacima dostupnima na 31. listopada Hrvatska narodna banka dužna je objaviti u NN 1. siječnja, a podatke dostupne na dan 30. travnja dužna je objaviti 1. srpnja.

Banka primjenjuje maksimalne zakonske kamatne stope prilikom odobravanja kredite i na kredite u otplati. Usklađenje kamatne stope provodi se dva puta godišnje (u siječnju i srpnju). U slučaju da trenutna kamatna stopa prelazi zakonski maksimum, ista će biti usklađena u skladu sa zakonskim maksimumom.

4. PROMJENJIVE KAMATNE STOPE NA PRIMLJENE DEPOZITE

Na primljene depozite Banka primjenjuje administrativno promjenjive kamatne stope koje se utvrđuju i mijenjaju na način i u rokovima koji su utvrđeni ovom Metodologijom.

Banka ugovara administrativno promjenjive kamatne stope samo na depozite po viđenju.

Administrativno promjenjiva kamatna stopa na primljene depozite utvrđuje se na slijedeći način:

KS= PS+ M+ KF

Pri čemu su:

PS= prosječne kamatne stope na depozite 5 vodećih banaka u RH promatrano po veličini aktive. Podatak o veličini aktive objavljen je na stranicama HNB-a. Primjerice, za izvještaj na dan 28.2. relevantan je podatak s 31.12. prethodne godine.

Ukoliko se kamatna stopa vodećih banaka u promatranom razdoblju promijeni za više od 0,01 postotnih poena, Banka zadržava pravo mijenjati kamatnu stopu.

M= marža Banke

Na maržu Banke utječu slijedeći parametri:

- tržišna pozicija Banke, odnosno prosječna kamatna stopa na aktivne i pasivne stavke
- zakonski propisi (odredbe HNB-a i drugi zakonski propisi koji utječu na poslovanje Banke)
- opće stanje likvidnosti sustava, odnosno dostupnost različitih izvora financiranja na tržištu.

KF= korektivni faktor- u slučaju promjene prosječnih kamatnih stopa na depozite 5 vodećih banaka u RH za više od 0,01 postotnih poena od zadnjeg promatranog razdoblja, Banka zadržava pravo promjene kamatne stope uz korektivni faktor maksimalno $\pm 0,50$ postotnih poena.

4.1. Oročeni depoziti

Na oročene depozite Banka primjenjuje fiksne kamatne stope koje su određene važećom Odlukom o kamatnim stopama Banke za građane, a čija visina ovisi o valuti, iznosu i roku oročenja.

Banka će utvrditi kriterije utvrđivanja promjenjivih kamatnih stopa na oročene depozite kada u svojoj ponudi bude imala oročene depozite s promjenjivom kamatnom stopom.

Banka u skladu sa svojom poslovnom Odlukom može mijenjati rokove na koje se mogu obnoviti oročenja depozita te mijenjati vrstu kamatne stope (fiksna ili promjenjiva) koja se primjenjuje na pojedine vrste, valute, iznose i rokove oročenja.

5. OBAVIJEŠTAVANJE KLIJENATA

Sve referentne kamatne stope koje Banka ugovara, kao i svi drugi parametri koje ugovara, javno su dostupni, jasni i poznati Klijentima, te njihova promjena nije ovisna o volji ugovornih strana. Oni su također dostupni u poslovnim prostorijama Banke i na njenim internet stranicama (www.croatiabanka.hr).

U slučaju promjene kamatne stope po kreditu i/ili depozitu, Banka će o promjeni kamatne stope izvijestiti Klijenta pisanim putem i objavom na Internetskim stranicama Banke i u poslovnicama Banke, najmanje 15 dana prije primjene nove kamatne stope.

Ukoliko se kamatna stopa na kredit povećava uslijed promjene ugovorenog parametra, Banka će klijentu dostaviti i novi otplatni plan najkasnije 15 dana prije provedbe povećanja, odnosno prije relevantnog dana ponovnog određivanja visine kamatne stope.

6. ZAVRŠNE ODREDBE

Banka ima pravo jednom godišnje izmijeniti kriterije i parametre koji utječu na promjenu kamatnih stopa.

U slučaju kada Banka promijeni kriterije i parametre koji utječu na promjenu kamatnih stopa izmjenom i/ili dopunom ove Metodologije u tom slučaju se u odnosu Banke s Klijentom primjenjuju pravila koja vrijede za izmjene i dopune Općih uvjeta poslovanja Banke.

Klijent na kojega se ova Metodologija odnosi prihvaća izmjene ako Banka u roku od mjesec dana od kada je Klijentu izmjena postala dostupna ne primi njegov pisani prigovor protiv izmjene pojedine odredbe Metodologije.

Ova Metodologija utvrđivanja i promjene kamatnih stopa za građane je sastavni dio Odluke o kamatnim stopama Banke za građane.

Metodologija utvrđivanja i promjene kamatnih stopa za građane je dostupna u Komercijalnim centrima/poslovnicama Banke tj. poslovnim prostorijama Banke u kojima se pružaju usluge građanima i na Internetskim stranicama Banke.

O izmjenama i dopunama ove Metodologije Banka će obavještavati Klijente putem svoje poslovne mreže i na Internet stranici Banke.

Ova Metodologija utvrđivanja i promjene kamatnih stopa za građane stupa na snagu i primjenjuje se od 01. siječnja 2023. godine.

Danom stupanja na snagu i početkom primjene ove Metodologije prestaje važiti Metodologija utvrđivanja i promjene promjenjivih kamatnih stopa na dane kredite i primljene depozite građana br. UZ-209/22 od 07. lipnja 2022. godine.

Croatia banka d.d.